

Врз основа на Законот за еднакви можности на жените и мажите, член 70 од Статутот на Општина Битола („Службен гласник на Општина Битола“ бр.10/05, 17/08, 08/19, 14/20, 19/20 и 05/21) а во согласност со Стратегијата за родова еднаквост на Општина Битола 2021- 2026, Советот на Општина Битола на седницата одржана на 27.12.2022 година, донесе

ПРОГРАМА

за еднакви можности во Општина Битола
за 2023 година

Прашањата за економската независност на жената, нејзиниот напредок во животот и кариерата и уривањето на стереотипите, се клучни моменти околу кои може да се концентрира борбата за родова еднаквост, што мора да се направи не во натпревар, туку во заедничко партнерство помеѓу жените и мажите. Непобитен факт е дека мажите и жените се различни едни од други и меѓу нив постојат природни, биолошки различни кои не можат да се надминат. Но, разликите кои ги наметнало општеството, стереотипите и општоприфатените родово - дискриминирачки модели, се тие што можат и треба да се намалат, изедначат, надминат.

И за 2023 година Програмата за еднакви можности¹ е заснована врз принципите од Стратегијата за еднакви можности на општина Битола 2021-2026 година:

Еднаквост за сите луѓе (жени и мажи) во слободен пристап до информации, можностите и придобивките од сите јавни услуги кои ги нуди општината

Транспарентност - подготвеност да се одговори на секое прашање што ги интересира граѓаните/ките и давање јасни одговори подеднакво на сите и на јазик лесно разбирлив за сите граѓани/ки.

¹ Програмата за еднакви можности на Општина Битола за 2022 година е изработена врз основа на Законот за еднакви можности на жените и мажите и во согласност со Стратегијата за родова еднаквост на Општина Битола 2021- 2026.

ОПШТИНА БИТОЛА

Партиципативност - вљученост на сите жени и мажи имајќи ги предвид нивните различни позадини и позиции, притоа гарантирајќи ја интесекциската димензија на нивните потреби како засетнати страни во процесот на одлучување и креирање на локални политики (родова еднаквост во донесувањето на одлуките).

Отчетност - редовно поднесување извештаи од страна на општината за начинот на работа и трошењето на средствата кои се прибираат од даноците и давачките што ги плаќаат граѓаните/ките со вклучени податоци кои се родово-разделени.

Ефективност - колкаво е нивото на постигнување на поставените цели. Ефективноста не се мери преку цена на чинене. Во смисла на стратегијата, ефективноста е принцип кој мери степен на постигнување на родово одговорни цели.

Ефикасност - постигнување на утврдените цели на најбрз, економичен и ефективен начин, постигнување на родово одговорните цели со рационално и економски исплатливо трошење на финансиските ресурси, притоа имајќи ги предвид економските проекции за долгорочен економски раст на општината.

Програмата се заснова на Стратегијата за еднакви можности на Општина Битола која е насочена кон остварување на визијата Битола да стане место на еднакви можности за мажите и жените во сепкупното општествено живеење. Стратешки, Општина Битола ќе ја влочи родовата перофектива во своите образовни, здравствени, социјални, локално-економски, комунални, и секаков друг вид на програми и услуги преку родово-сензитивно унапредување на постапките за јавни набавки, родово одговорно буџетирање и следење на спроведувањето на програмите и услугите со цел унапредување на родовата еднаквост во општината.

Анализа

Според податоците од пописот на населението од 2021 година, на територијата на општина Битола живеат 85.164 жители, 30.154 домаќинства и 43.724 станови. Според структурата по пол 50.9 % се жени, а 49.1% се мажи (погледни Табела 1). Според образовните карактеристики пак, речиси 1% од населението во општина Битола е неписмено (738 жители), но бројот на неписмени жени е двојно поголем од бројот на неписмени мажи. Имено, во општина Битола, земајќи ги предвид сите возрасни групи, има вкупно 505 неписмени жени и 263 мажи. Гледано и според возрасни групи, состојбата е затрржувачка и укажува на тоа дека разликниот пристап до образование е сè уште родов проблем кој опстојува во општината, особено по завршувањето на задолжителното средно образование, кога настанува главниот пресврт во однос на половата структура на неписменото население - види табела 1а.

ОПШТИНА БИТОЛА

Табела 1 - Вкупен број жители на територија на општина Битола, поделени по пол

Вкупно население	Жени	Мажи	Писмени	Неписмени	Вкупен број домаќинства	Вкупен број станови (сите видови живеалишта)	Просечен број членови во домаќинството	Неписмен	
								Мажи	Жени
85.164	43.319	41.845	70.149	768	30.154	43.724	2.8	263	505

Попис на населението од 2021 година, ДЗС (Макстат база на податоци)

Табела 1а - Вкупно резидентно население на возраст од 15+ години според писменост и пол, по општини, Попис, 2021 – Битола

Возрасна група - Вкупно	Писменост вкупно			Писмен			Неписмен		
	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени
15 – 19	4 175	2 180	1995	4 025	2 113	1 912	37	20	17
20 – 24	4 252	2 107	2145	4 001	1 970	2 031	46	21	25
25 – 29	4 893	2 497	2396	4 574	2 327	2 247	50	22	28
30 – 34	5 633	2 911	2722	5 253	2 713	5 240	64	24	40
35 – 39	6 411	3 225	3 186	6 127	3 072	3 055	60	25	35
40 – 44	5 926	2 976	2 950	5 720	2 884	2 836	63	19	44
45 – 49	5 540	2 684	2 856	5 354	2 601	2 753	64	23	41
50 – 54	5 711	2 806	2 905	5 546	2 720	2 826	52	20	32
55 – 59	6 162	2 963	3 199	5 988	2 878	3 110	54	22	32
60 – 64	6 861	3 357	3 504	6 761	3 319	3 442	70	21	49
65 – 69	6 400	3 179	3 221	6 311	3 143	3 168	50	19	31

ОПШТИНА БИТОЛА

70 – 74	4 620	2 067	2 553	4 542	2 034	2 508	48	17	31
75 – 79	2 843	1 187	1 656	2 783	1 167	1 616	25	3	22
80 – 84	1 942	759	1 183	1 883	743	1 140	30	5	25
85 – 89	1 089	408	681	1 018	402	616	45	2	43
90 – 94	252	97	155	236	95	141	7	-	7
95 – 99	32	14	18	26	12	14	3	-	3
100+	2	-	2	1	-	1	-	-	-

Економска активност и вработување

Доколку ги анализираме состојбите на македонскиот пазар на труд, ќе забележиме дека податоците укажуваат на постоење голема родова еднаквост. Ова често се препишува на улогата која ја има жената во рамки на домаќинството, а е наметнато врз основ на општествените стереотипи. Во македонското општество еднаквоста меѓу жените и мажите во делот на економската активност и ограничената можност на жената за вработување, не се препознаваат како својвидна системска дискриминација.

Од припожените податоците во Табела 2 (прикажана подолу) може да забележиме дека по однос на бројот на вкупно работоспособно население не постои значајна разлика меѓу бројот на работоспособни жени и мажи, меѓутоа разликата е изразена во делот на економската активност. Имено, стапката на вработеност во Република С. Македонија во 2019 година кај жените изнесува 38%, односно е значително пониска во споредба со онаа кај мажите која изнесува 56%. Податоците се исти и за 2020 година.

Најголем дел од работоспособните жени, односно 53.4% се вбројуваат во категоријата неактивно население, за споредба, само 32.2% од мажите се вбројуваат во оваа категорија. Дополнително, вреди да се напомене дека значително е повисока стапката на мажи во активното население, споредено со жените. Така, 67.8% од работоспособните мажи спаѓаат во категоријата активно население, додека овој процент кај жените изнесува 46.6%.

Табела 2 - Работоспособно население според економската активност и полот (на ниво на држава)

	2018		2019		2020		
	Вкупно	Жени	Вкупно	Жени	Вкупно	Жени	Мажи

ОПШТИНА БИТОЛА

Вкупно работоспособно население	1.682.702	840.454	842.248	1.684.820	841.473	843.347	1.685.589	841.881	843.707
Активно население	957.623	375.064	582.559	964.014	392.379	571.635	950.858	384.680	566.178
Вработени	759.054	300.549	458.505	797.651	320.214	477.437	794.909	323.344	471.564
Невработени	198.569	74.515	124.054	166.363	72.165	94.198	155.949	61.335	94.614
Неактивно население	725.079	465.390	259.689	720.805	449.093	271.712	734.731	457.201	277.529

Активно население во Република С. Македонија, ДЗС, Резултати од АРС, 2020 година

Според податоците на Агенцијата за вработување на Република С. Македонија (АВРСМ), во периодот од 01.01.2019 година до 31.12.2019 година во Центарот за вработување во општина Битола регистрирани се вкупно 13.168 пријави за засновани работни односи. Од нив, најголем дел се на определено време и сезонски ангажман, односно 10.046 (76.3%), додека само 3.122 (23.7%) работни односи се засновани на неопределено време. Нема значителни промени и во 2020 година, односно работните односи кои се засноваат во текот на оваа година претежно се засноваат на определено време.

Доколку го анализираме бројот на невработени лица во општина Битола, ќе забележиме дека нешто повеќе од 6% од вкупното население активно бара работа, а жените и мажите се речиси еднакво застапени како стигистички одредници. Според податоците на АВРСМ, Центарот за вработување во општина Битола бележи вкупно 5.767 невработени лица, од кои 3.011 (52.2%) жени.³ Сепак, за да се дадат заклучоци е потребно да се знае и старосната структура на лицата кои бараат работа, односно се невработени, како и нивната стручни квалификации, а со цел да се подготви стратегија за локален економски развој кој ќе одговара на потребите на жените и на мажите. Доколку ги погледнеме податоците од Табела 3, ќе забележиме дека најголемата разлика по однос на бројот на невработени лица меѓу жените и мажите во општина Битола е изразена кај возрасните лица, од 30 до 49 години.

³ АВРСМ, Преглед на невработени лица со состојба на 31.05.2020 година.

ОПШТИНА БИТОЛА

Табела 3 - Преглед на невработени според полова структура

Центар вработување Битола	за	ВКУПНО		15 – 29 години		30 – 49 години		50 – 60+ години	
		Жени	Мажи	Жени	Мажи	Жени	Мажи	Жени	Мажи
	-	3.011	2.756	579	518	1.280	929	1.152	1309
%		52.2	47.8	52.8	47.2	58	42	46.8	53.2

АВРСМ, Преглед на невработени лица со состојба на 31.05.2020 година

Од податоците прикажани во Табела 4, се забележува дека во сите категории каде се вбројуваат лица кои имаат завршено средно образование, па сè до доктори на науки, жените во поголем број се невработени, споредено со мажите. Најголема разлика забележуваме кај невработените лица кои имаат високо образование, односно 68% од нив се жени. Разликата се намалува како што се намалува степенот на образование кај невработените лица, па така поголем број од лицата кои се без образование, со основно или непотполно средно образование претежно се мажи. Ова може да сугерира дека жените имаат ограничен пристап до работни места кои се подобро платени, сразмерно со степенот на нивното образование, имајќи предвид дека значителна е разликата кај невработените лица кои се магистри или доктори на науки. Во општина Битола, според податоците на АВРСМ има 65 невработени лица со овие квалификации од кои 61.5% се жени.

ОПШТИНА БИТОЛА

Табела 4 - Преглед на невработени лица според школската подготовка

Центар вработување за — Битола	Вкупно		Без образовани и со основно образовани		Непотполни средно образовани		Завршено средно образовани		Висше образовани		Високо образовани		Магистри и доктори на науки	
	Сè	Жени	Сè	Жен и	Сè	Жен и	Сè	Жен и	Сè	Жен и	Сè	Жен и	Сè	Жен и
	5.767	3.011	2.427	1.150	698	309	1.566	839	171	102	840	571	65	40
%	100	52.2	100	47.4	100	44.3	100	53.6	100	59.6	100	68	100	61.5

АВРСМ, Преглед на невработени лица со состојба на 31.05.2020 година

Мнозинството или 51% од испитаниците сметаат дека мажите и жените треба да имаат еднакви можности за работа, додека само 6% од испитаниците изјавиле дека жените не треба да имаат еднакви можности за работа со мажите.

Значителни 74% од испитаниците изјавиле дека не прават разлика помеѓу полот кој би ја водел државата, додека 23% од испитаниците изјавиле дека земјата ќе биде подобро водена доколку имаме повеќе жени во политиката. И овој став е конзистентен со наоди од повеќе истражувања во државата за позицијата на жените

ОПШТИНА БИТОЛА

во политиката, односно дека граѓаните/ките не се пречка за поставувањето на жени на лидерски позиции туку поголема улогата за ова имаат политичките партии, политичкиот систем и поделеноста на родовите улоги и распоредот на слободното наспроти професионалното време.⁴

Запрашани за т.н., „Машки“ и „женски“ карактеристики, на пример способности, интелигенција, итн., најголем дел од испитаниците (79%) одговориле дека сметаат оти нема разлика меѓу жените и мажите. Најголема разлика во ставот е видлива кај испитаниците од руралните средини меѓу кои 26%, изјавиле дека особеностите на интелигенција, способност и интерес се одлика на машката популација.

Според спроведените истражувања, од страна на Националната мрежа и ГО „Семпер од Битола, загрижува состојбата со семејното и родово базираниот насилство, врз жените. Во 2021 година, 148 регистрирани жртви, од кои 105 се жени, 28 мажи и 15 деца, на територијата на општина Битола. И во регионот состојбата не е ништо поралична, во 2020 година (Битола, Ресен, Прилеп, Крушево и Демир Хисар (2020 - јули 2021)) евидентирани 588 жртви на семејно насилство - 412 жени, 164 мажи и 12 деца. Оттаму и неопходната потреба од отворањето на Советувалниот центар за помош и поддршка на жртви на родово базирани и семејно насилство, советување и поддршка од социјална работничка кој вклучува: психосоцијално советување и поддршка од психолог - психотерапевт, правно советување и поддршка, менторство и економско јакнење⁵.

ЦЕЛИ

Целите на Програмата за еднакви можности⁶ за 2023 година, произлегуваат од претходно спроведената анализа на состојбата која ги вклучува прашањата од еднаквите можности на жените и мажите, втемелени на родовите принципи. Подрачјата/областите и специфичните цели кои се опфатени со програмата се:

- образование
- вработување (економска независност) и претприемништво

⁴ Ibid.

⁵ Општина Битола за отворањето на овој центар во 2022 година одвои 1 000 000, 00 денари

⁶ Програмата за активности од областа на еднаквите можности на жените и мажите во Општина Битола за 2023 година е во функција на промовирање и унапредување на родовата еднаквост согласно Законот за еднакви можности на жените и мажите („Службен весник на РМ“ бр. 6/2012, 166/2014 и 150/2015) со кој се забранува и казнува секаков вид дискриминација врз основа на пол во јавниот и приватниот сектор во областа на вработувањето и трудот, образованието, социјалната ситуација, културата, спортот, односно во сите сфери на човековото живеење и Стратегијата за родова еднаквост на општина Битола 2021-2026 г.

ОПШТИНА БИТОЛА

- медиуми ⁷
- култура
- здравство
- социјална заштита, односно да се развие пристапот до специјализирани сервиси за жени и деца жртви на родово базирано и семејно насилство на локално ниво
- спорт
- меѓународна и регионална соработка
- вклучување на родови индикатори во сите програми на општина Битола, подготовка на родово одговорен буџет
- зголемување на капацитетите на КЕМ, интересекторската група, општинската администрација, советници
- спроведување редовни истражувања, мрежа и анализи на состојбите кои ги третираат родовите аспекти и редовно нивно публикување
- вмрежување на институциите на локално ниво за креирање и спроведување родово одговорни политики (формирање асоцијација на локално ниво во сите институции, од именувани одговорни лица за родова еднаквост), но и меѓународна соработка и сподедување и примена на искуства и добри практики
- воспоставување родово одговорни процедури и механизми за проследување на барањата на граѓанките / те до општината
- зголемување на улогството на жените и мажите во донесувањето на одлуки и пристапот до ресурси во Општина Битола преку унапредување на механизмите за учество на жените во процесот на носење на одлуки во заедницата со посебен акцент на вклучување на маргинализираните жени
- јакнење на жени / мажи идни раководители преку работилници
- ефективно учество во институциите и донесувањето на одлуките, вклученост на жените во Урбаните и Месните заедници при определувањето на приоритетите (лоцирање и решавање на проблемите)

⁷ сите медиуми, социјални мрежи, платформи, сите начини на ИТ комуникации

ОПШТИНА БИТОЛА

Форми и модели на дејствување за реализација на активностите

- работилници
- обуки
- дебати
- формирање на коалиции на ГО за организирано дејствување и широко вклучување на заедницата
- формирање асоцијации, совети, клубови и др. форми на здружување
- медиумска афирмација - зголемена видливост
- лобирање и креативни притисоци
- креирање стратегии и други стратешки документи
- регионални и меѓународни партнерства

Области на дејствување за реализација на активностите

Општина Битола во соработка со КЕМ изработи Програма за еднакви можности 2023 година во следните области:

1. Воведување на родов пристап во креирање јавни политики

- обуки за родова интеграција на вработените и членовите на Советот на општина Битола
- унапредување на механизам за обезбедување родово разделени податоци во програмите и извештаите кои се разгледуваат од Советот
- воведување на механизам за обезбедување родово разделени податоци за внатрешната организација на институциите (особено на локално ниво) и училиштата
- унапредување на механизмите за следење на родово еднакви резултати
- редовно публикување и полударизација на активности и материјали за прашањата од родовата еднаквост
- поттикнување на урбани и месните заедници во општина Битола во создавање услови за едукација на жените од маргинализираните групи за нивно активно вклучување во процесите на креирање и имплементирање на локални јавни политики

2. Зголемување на учеството на жените и мажките во донесувањето на одлуки и пристапот до ресурси во Општина Битола

- јакнење на жени / мажи и дини раководители преку работилници
- ефективно учество во институциите и донесувањето на одлуките

ОПШТИНА БИТОЛА

- подготовка и вовување на стратешки и оперативни програми, правила и процедури како основа за работа на КЕМ во општина Битола
- интегрирање на родовата перспектива при креирање на буџетските политики, согласно со Законот за еднакви можности на жените и мажите и Националната стратегија за родово одговорно буџетирање и Стратегијата за родова еднаквост на општина Битола 2021-2026

3. Родовата еднаквост и економското јакнење на жената

- финансиска поддршка за жени претприемнички
- обуки за претприемништво
- изработка на стратегија за женско претприемништво
- дигитализација на микро - бизниси (услуги) во сопственост на жени
- обуки каде во фокусот ќе бидат можностите за претприемништво и бизнис на руралната жена
- обуки за енергетската криза и важноста на енергетската ефикасност и одржливост
- климатските промени и влијаниите врз земјоделството / заштита на животната средина
- активности за зголемување на бројот на жени претприемачки (отворени денови, едукација за сопствен бизнис)
- олеснет пристап на жените до пазарот на трудот (промотивни денови за активните мерки за вработување
- одбележување на светскиот ден на руралната жена 15 октомври (обука, средба, настан)
- одбележување на светскиот ден на женско претприемништво 19 ноември (обука)
- родова сензибилизација преку обуки на сопственички/ци и менаџерки/и на мали и средни претпријатија во општина Битола за важноста и димензиите на родовата еднаквост

4. Родова еднаквост во областа образование

ОПШТИНА БИТОЛА

- одбележување на светскиот ден на жените во науката 11 февруари (дебата)
- анализа на причините за помал опфат на девојчиња во некои училишта
- премостување на родовиот јаз во технички науки
- спроведување обука со ученици од средните училишта и педагошко - психолошките служби за зајакнување на капацитетите во однос на препознавање, но и за подигнување на свеста на родово базирано насилство
- таблети/компјутери или претплата за интернет за деца кои не можат да следат онлајн наставата
- поддршка на образовните потреби на деца во училишна возраст (самохрана и ниско образовни родители)

5. Родова еднаквост во областа култура

- промоција на родова рамноправност - одбележување на меѓународниот ден на женските права 8 март
- организирање хибридни култури настани од жени уметнички

6. Родова еднаквост во областа здравство

- кампањи и работилници за важноста на репродуктивно здравје
- мамографски прегледи и кампања за нивната важност

7. Родова еднаквост во областа социјална заштита, семејно и родово базирано насилство и трговија со луѓе

- родова анализа на корисниците на социјалната помош која се доделува од општината
- подобрување на квалитетот на животот на возрасните мажи и жени

ОПШТИНА БИТОЛА

- психосоцијално советувањите и групи за поддршка (осаменост, насилство и сл.) - во партнерство со ГО
- едукативни работилници за сите форми на насилството и превенција од трговија со луѓе
- активности, насочени кон подигнување на свеста за основните човекови права, промовирање на женските права и родовата еднаквост, препознавање на дискриминација
- специјализирано советувањите за поддршка на лица кои преживеале насилство
- домување на жртви на семејно насилство
- анализа на состојба на родово базирано и семејно насилство

8. Родова еднаквост во областа спорт

- поддршка на женски фудбалски и кошаркарски клубови
- еднократна парична награда за женски спортски клубови и жени и девојчиња со со постигнати индивидуални спортски резултати

9. Родова еднаквост во медиумите

- организирање на кампања за јакнење на самовербата на жените жртви на семејно насилство за самовработување
- кампања за подеднаква поделба на работата во домот
- кампања за важноста на родовата еднаквост и создавањето еднакви можности за жените и мажите, како можност за подобрување на вкупниот квалитет на животот во заедницата (препознаваме дека еднаквост е важна не само како дел од јавни политики, туку и сама по себе. Родовата еднаквост и еднаквите можности во медиумите претставуваат моќна цел, зашто медиумите учествуваат

ОПШТИНА БИТОЛА

10. Родовата еднаквост во областа на меѓународна и регионална соработка

- воспоставување меѓуопштинската регионална соработка, размена на искуства и добри практики (соработка на локалните КЕМ во Пелагонискиот плански регион)
- воспоставување меѓународна соработка - конференции, семинари, обуки, курсеви, студиски посети

Вкупен буџет за реализација на оваа програма е **1.500.000,00 ден.** учество на општина Битола

ОПШТИНА БИТОЛА

АКЦИСКИ ПЛАН ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА

НА ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ОПШТИНА БИТОЛА 2023

Воведување на родов пристап во креирање политики, унапредување еднаквите можности за пристап и корист на програмите од страна на мажките и жените						
<i>Активност</i>	<i>Одговорни</i>	<i>Опис на активност</i>	<i>Цел</i>	<i>Време</i>	<i>Финансиски Ресурси</i>	<i>Индикатори</i>
Обука за родова интеграција и креирање граѓански родово одговорен буџет	Сектор за финансии Интерсекторска група за родово одговорни политики и буџети на ОБ UN Women	Обука за родова интеграција и составување граѓански родово одговорен буџет	Подобрување на механизмот за следење на родово еднакви резултати, преку примена на родово одговорни индикатори	2023	нема финансиски импликации	Родово одговорен граѓански буџет Број на жени и мажи кои посетиле обука за креирање родово-одговорен буџет
Унапредување на механизам за следење на родово еднакви резултати	КЕМ, координаторка UN Women	Унапредување на перформанс - индикатори и динамика на нивно следење, воведување родово перспектива во формуларите за доделување на помош / средства и известување Обука за родово одговорни индикатори	Подобрување на механизмот за следење на родово еднакви резултати преку систем за следење на успех преку родови индикатори	2023	нема финансиски импликации	Листа на усвоени перформанс - индикатори формулари (родово сензитивни) Оддржана работилница, Број на учесници на работилницата разделен по пол
Родово одговорни мерки	Интерсекторска група за родово одговорни политики и буџети на ОБ,	Пилот родово одговорни мерки (во образование, здравство, социјална заштита, ЈЕР, животна средина,	Поголемо учество на жените	2023	нема финансиски импликации	Број на родово одговорни мерки кои се воведени во програми

ОПШТИНА БИТОЛА

	КЕМ, координаторка	спорт и млади, култура, комунални дејности, урбанизам)					
Родово одговорна постапка - анализа	Сектор за финансии, одделение за јавни набавки Интерсекторска група за родово одговони политики и буџети на ОБ,	Обука за родово одговорни позиции Родово одговорен повик граѓански организации Јануари 2023	Родово одговорна постапка на јавни набавки (критериуми) за проекти со НВО	2023	500.000,00	Објавен родово одговорен граѓански буџет	
Јакнење на жени / мажи и нуди раководители преку работилници - UN Women, NDI	КЕМ, Совет, Градоначалник, раководители општина, носителки на локални функции	Работилници за подигнување на свеста за родовата еднаквост и родовите перспективи во програмите на општината	Родово одговорни годишни програми	2023	Нема финансиски импликации	Број на одржани работилници Број на учесници на работилници разделен по пол	
Промоција на родова еднаквост	Интерсекторска група за родово одговорни политики и буџети на ОБ КЕМ, НВО	Интернет страна (женска, за женски прашања)	Унапредена свест за родова еднаквост	2023	120.000,00	Број на објави, посети, следбеници	
Ефективно учество на жените во институциите и донесувањето на одлуките	КЕМ, о.Битола, ГО, УЗ, МЗ	анализа на податоци за застапеноста на жените на одлучувачки позиции на локално ниво	Зголемување на учеството на жените до донесувањето одлуки и пристапот до ресурси во о.Битола	2023		Објавена публикација-- основа за стратешко застапување за зголемување на бројот на жените на одлучувачки позиции	

ОПШТИНА БИТОЛА

Економско јакнење	КЕМ, о.Битола, Интерсекторска група, ГО, Деловна заедница, Регионална стопанска комора, Совет на жени претприемнички, Клуб на жени претприемнички	Јавен повик за поддршка на жени претприемнички	Поддршка на жени претприемнички на локално ниво	2023	1 000.000,00 (донатори, буџет)	Број на локални бизнис водени од жени пред објавување на повикот		
Економско јакнење	КЕМ, о.Битола, Интерсекторска група, ГО, Деловна заедница, Регионална стопанска комора, Совет на жени претприемнички, Клуб на жени претприемнички	Обуки за претприемништво	Поддршка на жени - претприемнички на локално ниво	2023	нема финансиски импликации	Број на учеснички на обуки за претприемништво		
Дигитализација на микро - бизниси (услуги) во сопственост на жени	КЕМ ГО	Ангажирање на лице кое ќе подготви веб - платформа, преку јавен повик Повик до микро - бизниси управувани од жени да земат учество во платформата	Создадена платформа за закажување термини (фризер/козметика, достава на зеленчук/овошје, лекови)	2023	120 000, 00	Број на бизнис вклучени во платформата		
Подигнување на свеста на руралната жена, зајакнување на	КЕМ, о.Битола, Интерсекторска група, ГО, Деловна	Обележување на 15 октомври - светскиот ден на руралната жена	економско јакнење на руралната жена	2023	15.000, 00 ден	Одржан настан		

ОПШТИНА БИТОЛА

економската положба на жената во рурални подрачја	Зедница, Регионална стопанска комора, Совет на жени претприемнички, Клуб на жени претприемнички					Број на присутни разделен по пол
Климатските промени и влијанието врз земјоделието	КЕМ МТСП	Обука за мерките за заштита од климатски промени, информации за финансиски средства за истите	Навремено спречување и заштита на земјоделските површини од климатски промени	2023	15.000,00 ден	Број на реализирани обуки Број на учесници разделен по пол
Родова сензибилизација на деловната заедница - мажи и жени	КЕМ, о.Битола, Интерсекторска група, ГО, Деловна заедница, Регионална стопанска комора, Совет на жени претприемнички, Клуб на жени претприемнички	Обука за родовата еднаквост и женското претприемништво	Сензибилизирана деловна заедница, подобри услови за женско претприемништво	2023	нема финансиски импликации	Одржана обука, Број на присутни мажи и жени
Поттикнување на вклучување на жените во УЗ и МЗ во општина Битола	КЕМ, о.Битола Интерсекторска група	Работни средини, обуки	Развивање родово одговорни урбани и месни јавни политики	2023	нема финансиски импликации	Број одржани средини, изготвени записници, документи, формулари Број на присутни жени на средините
Одбележување на светскиот ден на жените во науката	КЕМ, заедница академска	дебата	Поттикнување на жетите за академска кариера	2023	30.000,00	Организирана дебата, медуми

ОПШТИНА БИТОЛА

Анализа на помалиот опфаг на девојчиња во образованието	КЕМ, ГО	Анкета, анализа	Потпикување на девојчињата во образованието	2023	150.000,00	Спроведена анкета, изработена и публикувана анализа, со предлог акциски план за подобрување на состојбите
Премостување на родовиот јаз во техничките науки	КЕМ, ГО	Студија, презентирање на индивидуални добри примери	Што повеќе број студентки на техничките факултети	2023	150.000,00	Изработена студија, публикувана
Обуки за родово базирано насилство кај средношколците	КЕМ, ГО, педагошко – психолошки служби во средните училишта	обуки	Зголемени капацитети за препознавање на смејното и родово базираното насилство	2023	нема финансиски импликации	Спроведени обуки, број на учесници на обуките разделен по пол
Таблети, компјутери или интернет претплата за деца на самохрани родители	КЕМ		Помош на еднородителски семејства	2023	донатори	Извештај за обезбедената поддршка Број и вид на обезбедена поддршка
Поддршка на образовните потреби на деца од еднородителски семејства и семејства во социјален ризик	КЕМ		Помош на еднородителски семејства и семејства во социјален ризик		Програма образование, социјала	Извештај за обезбедената поддршка

ОПШТИНА БИТОЛА

Одбегување на 8 март	КЕМ		Промоција на родовата еднаквост	2023	60 000,00 (донатори)	Одржан настан, Број на известувања во медиуми
Ликовна изложба - жената во фокусот	КЕМ	Изложени ликовни дела	Промоција на родовата еднаквост во културата преку конкретен настан	2023	нема финансиски импликации	Одржан настан, Број на известувања во медиуми
Кампања и работилници за важноста на репродуктивното здравје	КЕМ, ГО	Кампања, работилница	Интернет кампања, работилница	2023		спроведена интернет кампања, одржана работилница, број на опфатени учесници со работилницата разделен по пол
Мамографски прегледи и нивната важност	КЕМ, Клиничка болница Битола	Мамографски прегледи	Интернет кампања	2023		спроведена интернет кампања, број на реализирани мамографски прегледи
Подобрување на квалитетот на животот на возрасните жени и мажи	КЕМ, Црвен Крст, ГО	акции во согласност со потребите на корисниците	Спроведени активности	2023	Програма социјала	Број и вид реализирани активности, број на опфатени корисници разделен по пол
Регионален советодавен центар за жртви на семејно и родово базирано насилство	КЕМ, Национална мрежа, ГО	Зголемен пристап до специјализирани услуги на жртвите на семејно и родово базирано насилство	Психосоцијална, поддршка, правна помош, совети за економско јакнење	2023	1 000 000,00 (донатори или од буџетот на општина со ребаланс)	број на опфатени корисници
Домување за жртви на семејно насилство	Општина Битола	Помош и поддршка при домување во услови на изнајмен дом за жртви на	Финансиска поддршка од 5000 денари месечно за лица жртви на семејно	2023	500,000.00	Број на лица кои користат финансиска поддршка за домување

ОПШТИНА БИТОЛА

		семјно насилство кои ја напуштиле насилната средина	насилство наменета за покривање на трошоци на закупнина на живеалиште (стан, соба, итн.) во период до 12 месеци.	насилство наменета за жртви на семјно насилство кои ја напуштиле насилната средина.	2023	Програма за спорт и млади	Број на клубови кои добиле поддршка
Поддршка на женски клубови/ здруженија кои се натпреваруваат	КЕМ Совет на ОБ	Идентификација на клубовите	насилство наменета за покривање на трошоци на закупнина на живеалиште (стан, соба, итн.) во период до 12 месеци.	насилство наменета за жртви на семјно насилство кои ја напуштиле насилната средина. - го пријавиле насилството во центарот за социјална работа; - немаат живеалиште на своје име и не можат да обезбедат живеалиште поради невработеност или ниски примања или; - не можат да обезбедат домување кај примарното или поширокото семејство; - не се во ризик од идно насилство и/или, - биле сметени во шетер центар (засолниште) и по напуштање на шетерот не можат да обезбедат сопствено живеалиште;	2023	Програма за спорт и млади	Број на клубови кои добиле поддршка

ОПШТИНА БИТОЛА

во највисоките првенствени лиги од колективните спортови	Градоначалник	Донесување на одлука за висина на парична помош и форма (учество на натпревари и/или тековни трошоци)	родови стереотипи				
Еднократна парична награда за постигнати индивидуални спортски резултати на жени и девојчиња	КЕМ Совет на ОБ Градоначалник	Идентификација на индивидуалните резултати, Донесување на одлука за висина на парична помош и форма (учество на натпревари и/или тековни трошоци)	Промоција на женскиот спорт, намалување на родови стереотипи	2023	Програма за спорт и млади	Број жени и девојчиња кои добиле поддршка	
Медиумска акција за важноста на родовата еднаквост и создавањето еднакви можности за жените и мажките	КЕМ, медиуми, новинари	Родовата еднаквост и еднаквите можности во медиумите претставуваат моќна цел, зашто медиумите учествуваат во обликувањето на нашата заедница, преку креирањето јавно мислење со содржините кои и ги презентираат на публиката. Медиумите можат да бидат инструмент за промена во напорот на унапредување на родовата еднаквост, како што и спротивно, можат да продонесат во одржување на постојната состојба, детектирана со фактите: мажките се на позициите на кои се донесуваат одлуките, а жените се исклучени и	Искрепан медиумски родово одговорен јазик (работа врз менторски принципи)	2023	////	Родово одговорни медиуми, актуелно прашањето на родовата еднаквост во медиумите Број на медиумски објави со родово-сензитивна содржина или содржина која активно ја унапредува родовата еднаквост	

ОПШТИНА БИТОЛА

		<p>обесилени. Според некои истражувања, спроведени во Западен Балкан потврдено е присуство на родова нееднаквост и различни видови невидливост на жените. Тоа наглаголува структурата, политиката, процесите, системите за поддршка и застапеност во секторот на медиумите, што резултира со несоодветно препознавање на конкретните потреби и интереси на жените и мажите. Затоа, потребно е да се отпочне со определен број трансформативни активности за затворање на постојните јазови и унапредување на постојните родови односи - релации, а со надеж дека ќе ја поттикнеме трансформацијата на вкоренетата нееднаквост во еднаквост.</p>			
--	--	---	--	--	--

ОПШТИНА БИТОЛА

Воспоставување меѓуопштинска регионална соработка, размена на искуства и добри практики	КЕМ општина Битола и КЕМ на општините во регионот	Вмрежување, соработка, работилници	Унапредување на работата на КЕМ во општините во Педагонскиот плански регион, а со тоа и на условите за унапредување на родовата еднаквост во регионот	2023	нема финансиски имплекации	Потпишани меморандуми, одржани работни средби, одржани работилници со број на учесници и учеснички
Воспоставување меѓународна соработка	КЕМ општина Битола, UN Women, NDI, UNDP, Меѓународни фондации и организации	Конференции, семинари, обуки, студиски престои	Разменети искуства и добри практики	2023	нема финансиски имплекации	Потпишани меморандуми, одржани работни средби, работилници, реализирани студиски посети, применети добри практики

ОПШТИНА БИТОЛА

Реден број		Датум на реализација	Институција	Ставка	Износ (Денари)
1.	реализација на проекти за ЕМ / советувалниште за ЖСМ ⁸	2023	ГО	463110	1.000.000 ден.
2.	Консултански услуги, ГО	2023	ГО/консултански услуги	425970	1.500.000 ден.
	Вкупно:				1.500.000 ден

⁸ Средствата ќе бидат обезбедени од буџетот на о.Битола или од донатори

ОПШТИНА БИТОЛА

Оваа Програма влегува во сила наредниот ден по објавување во „Службен гласник на Општината Битола“, а ќе се применува до крајот на годината, односно до донесување на Програмата за 2024 година.

Бр.09-200/30
27.12.2022 год.
Б и т о л а

ПРЕТСЕДАТЕЛ
на Советот на Општината Битола
Габриела Илиевска

